

ХАРБИЙ ТАЪЛИМ ЎҚИТУВЧИСИНИНГ ИЖОБИЙ ПРОФЕССИОНАЛ КИЁФАСИ

10.53885/y9640-3615-8080-1

Самадов Абдулазиз Ашурович

ҳарбий таълим кафедраси ўқитувчиси, Бухоро давлат педагогика институти

Аннотация. Мақолада ҳарбий таълим ўқитувчисининг ижобий профессионал киёфаси ёритилган.

Замонавий таълим парадигмалари барча соҳалар ками ҳарбий таълим ўқитувчисининг касбий компетенциясини ривожлантириш заруриятини кўймоқда.

Муаммо бўйича тўпланган тажрибалар, мавжуд қарашлар таҳлили шуни кўрсатадики, педагогик маҳорат таркибидаги тўртта нисбатан мустақил, аммо ўзаро боғлиқ блоклар мавжуд: 1) касбий ва педагогик билимлар (илмий, ҳарбий-илмий, касбий, психологик ва). педагогик билим ва бошқалар.); 2) шахсий ва касбий аҳамиятга эга бўлган фазилатлар (шахсий, ўзига хос касбий-педагогик, ривожланган педагогик фикрлаш, шахсга йўналтирилганлик ва бошқалар); 3) педагогик қобилиятлар; 4) таълим жараёнини қуриш кўникма ва малакалари, педагогик фаолиятни амалга ошириш санъати (педагогик техника, педагогик тажриба, методик санъат, педагогик маҳорат ва бошқалар). Ўқитувчи шахсида таркибий қисмларни тақсимлашнинг шартлилиги уларнинг психологик тоифалар даражасида мураккаб ўзаро боғлиқлиги билан боғлиқ.

Ўқитувчи педагогик фаолиятнинг субъекти бўлиб, ўзининг индивидуал психологик хусусиятларидан, индивидуал шахсий фазилатларидан фойдаланган ҳолда касбий функцияларни амалга оширади. Ўқитувчига хос бўлган бу индивидуал психологик хусусиятлар, шахснинг фазилатлари (тарбияси, хусусиятлари) педагогик маҳоратнинг ички белгиловчи асосини ташкил қилади; айнан улар ички шахсий омиллар сифатида ўқитувчиларнинг педагогик фаолиятдаги маҳорат даражасини объектив белгилайди. Ўқитувчининг педагогик маҳорати ҳар доим индивидуал, ўзига хосдир.

Педагогик маҳоратни тушунишга ижтимоий ёндашиш объектив равишда шу маҳоратнинг таркибий қисмлари ҳақидаги фикрларнинг маълум ўзгарувчанликка эга бўлиши ва жамият мафкураси ва маданиятига, ижтимоий муҳитнинг уларга бўлган муносабатига боғлиқлиги билан объектив равишда шартланади; таълим моделларининг ўзгариши педагогик мукамаллик мезонларининг ўзгаришига олиб келади.

Ижтимоий ёндашув ўқитувчининг педагогик маҳорати нафақат педагогик фаолиятнинг, балки унинг касбий маҳоратининг (малакасининг) ҳам сифат хусусияти эканлигини назарда тутаяди. Давлат ва жамиятнинг ўқитувчининг касбий маҳорати ва педагогик маҳоратига қўядиган ижтимоий талаблари эндиликда касбий тайёргарликнинг минимал мазмуни ва даражасига қўйиладиган давлат талаблари орқали норматив тарзда белгиланади.

Ўқитувчининг педагогик маҳоратининг семантик талқини учта маънони англатади: бу шахсий таълим (касбий ва педагогик тайёргарлик даражаси), ва унинг педагогик фаолиятининг сифат тавсифи (педагогик маҳорат ва уни амалга ошириш самарадорлиги даражаси), ва ижтимоий-педагогик ҳодиса ((шахс учун ижтимоий берилган (давлат) талаблари, касбий тайёргарлик даражаси ва ўқитувчиларнинг педагогик фаолияти сифати).

Педагогик маҳорат ва унинг мазмуни таркибида асосий ўринни касбий педагогик билим ва педагогик техника эгаллайди. Бир томондан, улар бошқа шахсий фазилатлар билан биргаликда педагогик маҳоратнинг ички томонини ташкил қилади, яъни. педагогик маҳоратни белгиловчи ички шахсий тузилмага киради ва унинг юқори даражадаги педагогик фаолиятнинг характеристикаси сифатида намоён бўлиш даражасини белгилайди. Бошқа томондан, ташқи "фаолият" ифодаси нуқтаи назаридан, педагогик маҳорат яна касбий ва педагогик билим, кўникма ва кўникмаларнинг яхлит блокида намоён бўлади (педагогик усулларни қўллаш механизми орқали). Умуман олганда, уларни ушбу ҳодисанинг етакчи ва белгиловчи белгилари сифатида педагогик маҳоратнинг асослари деб аташ мумкин.

Ҳарбий таълим ўқитувчисининг касбий ва педагогик билими бир қатор муҳим хусусиятларга эга.

Биринчидан, улар ҳарбий ўқитувчининг барча билимлари тизимида органик равишда киритилган ва улар билан чамбарчас боғланган. Хусусан, уларнинг асосини ижтимоий-гуманитар фанлар билимлари ташкил этувчи дунёқараш характеридаги билимлар билан ўзаро яқин алоқаси ва боғлиқлиги кучли даражада намоён бўлади. Тадқиқот шуни кўрсатадики, ҳарбий

Hozirgi taraqqiyot bosqichida jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarini tashkil qilishning istiqbollari: muammo va yechimlar. Xalqaro miqyosidagi ilmiy amaliy-anjuman. 2022 yil 28-29 aprel

Ўқитувчиларнинг ушбу фанлар бўйича тайёргарлиги қанчалик юқори бўлса, уларнинг ижодий тафаккури шунчалик яхши ривожланади, улар педагогик фаолиятни қанчалик мослашувчан ва пухта ўйлайдилар, унда авторитар эмас, демократик услубни амалга оширадилар.

Иккинчидан, касбий-педагогик билимларнинг муҳим хусусияти уларнинг мураккаблиги бўлиб, бу ўқитувчидан кўплаб фанлар бўйича билимларни синтез қила билишни талаб қилади. О'зaro бог'ланган ва о'зaro бог'лик бо'лган билимлар тизими о'қитувчининг педагогик фаолият механизмларини, унинг мазмуни ва оператив жиҳатларини о'злаштиришига замин яратади.

Учинчидан, умумий педагогик (педагогик) билимлар касбий-педагогик билимларнинг ажралмас блокада интеграцияловчи рол ўйнайди. Замонавий педагогика назариясида улар иккиламчи мақсадига кўра таснифланади - педагогик фаолиятнинг услубий асоси ва амалиётга бевосита таъбиқ этиш воситаси сифатида; умумий педагогик билимлар.

Адабиётлар

1. ББ Маъмуров. Аксиологический подход в подготовке будущих педагогов к проектированию учебного процесса.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=SqSdKDAAAAAJ&citation_for_view=SqSdKDAAAAAJ:W7OEmFMy1HYC

2. ББ Мамуров. МЫСЛИТЕЛИ ВОСТОКА О ГАРМОНИЧНО РАЗВИТОЙ ЛИЧНОСТИ.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=SqSdKDAAAAAJ&citation_for_view=SqSdKDAAAAAJ:Y0pCki6q_DkC

3. А Маманазаров, В Мамуров, В Мадримов, М Маманазаров, Г Улмасова.

Гуманитарные Основания Личностного Развития Студентов В Образовательном Процессе По Физической Культуре.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=SqSdKDAAAAAJ&citation_for_view=SqSdKDAAAAAJ:u-x6o8ySG0sC

4. ББ Маъмуров. Основные требования к качеству высшего педагогического образования.

<https://cyberleninka.ru/article/n/osnovnye-trebovaniya-k-kachestvu-vysshego-pedagogicheskogo-obrazovaniya>

5. ББ Маъмуров. Нравственно-эстетическое воспитание учащихся средствами

литературных произведений. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Otros_2018_4_9

6. ББ Маъмуров. Нравственно-эстетическое воспитание учащихся средствами

литературных произведений. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Otros_2018_4_9